# בסוד שיח

שאול שפט

# תנו כבוד לתורה

מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א יצא ללונדון לפני ספר שבועות כדי לגייס כסף עבור אברכים שתורתם אומנותם והקיצוצים פגעו בהם אנושות. למעלה מאלפיים ילדים ונערים ממוסדות התורה בלונדון באו לתת זוג בדי פניו של הגראי"ל שטיינמן באחד האירועים שבהם נטל חלק. הם אמרו פרקי תהלים בהתרגשות ופסוקים שנהגים לסיים בהם את תפילת נעילה ביום הכיפורים. בנימין אליעזר פרל, מראשי הקהל בלונדון, סיפר לי, כי לפני בואו של הרב שטיינמן ותוך כדי ביקורו ולאחר נסיעתו, שוחחו עם הילדים והנערים על "הגדול בישראל", "הגדול בתורה", על סדריו התורניים, תפילתו וכיו"ב וכך לומדים הילדים להעריך ולהוקיר אישיות תורנית ודרכה את היחס החיובי למקצועות התורה. "בעוד 30 שנה יספרו הנער והילד שנכח באירוע לכבוד הגרי"ל שטיינמן לבניהם ובנותיהם כי הם זכו לראות אותו, איך היה ומה היה, ועל ההתרגשות הגדולה שאחזה בהם ויקנו גם להם מידה גדושה של כבוד לגדולי־תורה מכוח המעמד הזה בלונדון".

אני חייב להודות שאני מקנא בדרך־ארץ וביחס של ביטול עצמי כלפי אלה המכונים גדולי־תורה הקיים בציבור החרדי. תהיה האשה דעתנית ומשכילה ככל שתהיה – לא יעלה במחשבתה ולו לשנייה למתוח ביקורת במאמר או בקריאת־בינים לעברו של ראש ישיבה ידוע, ושום בדתורה, עם זקן או בלי זקן, לא היה מעז ואינו מעז להתפלמס עם מרן הגרי"ש אליישיב שליט"א לאחר שאמר דברו בסוגייה אקטואלית. גם בנושאים תורניים נטו הביורים נעשים מתוך זהירות עצומה וכבוד רב ורק למדנים מופלגים ממש מעורבים בהם.

בציבור היקר שלנו אין שום בעיה לאיזד ראש ישיבה שזה מקרוב בא אליה להתפלמס עם רב גדול בתורה מעל רפי "הצופה" כשווה בין שווים ובסגנון שאין בו שום נאה ושום כבוד, והתנהלות הזאת מוצאת, כמובן, את ביטויה בסופו של דבר ביחסו של הדור הצעיר לתורה ומצוותיה. כל אחד יודע, כל אחד פוסק. הכל פתוח וכולם רשאים לחלוק ולבקר וכל עורכתדין ו/או טוענת רבנית והקשורות לאירגוני הנשים לסוגיהם, רואות בגדולי התורה של הציונות הדתית מטרה שיש לערער את יסודותיה.

ראיתי את רשימת הרבנים התומים על המודעה נגד הסרבנות, שבראשה התנוסס שמו של ראש הישיבה, הגאון הרב אהרון לייכטנשטיין שליט"א. האם בכל מחיר כדי להאריך ברשימת החותמים מחברים את גדיי העדר ממש עם ענק שכזה?

זה עניין של כבוד התורה, כבוד תלמידי חכמים ואם כך נהגו גם במודעה האחרת הנגדית (שלא ראיתי אותה) איני נסוג מדבריי.

אני כותב את הדברים הללו ללא שום פניות אישיות, ואם הייתי רב או ר"מ לא הייתי מעז לחתום על המודעה, למרות שאני מזדהה עם תוכנה.

## הבעייה בטרמינל 3

הרב ישראל רוזן (מהנדס), העומד בראש צמ"ת, הייפנה את תשומת לבם של מנהלי טרמינל 3 החדש ("נתב"ג 2000"), כי כוהנים שומרי־מצוות עלולים למצוא עצמם מנועים מלהיכנס אליו.

מסביר הרב רוזן: "קיים איסור הילכתי לכהן להיכנס מקום שיש בו מתים. האיסור מוגדר במקרה של טרמינל 3 כאשר כהן נמצא תחת קורת גג אחת עם נפטר. "קורת גג אחת" פירושה כאשר יש קשר רציף של גג, גגון או תקרה מכל צורה ותומר, המחבר את מקום הימצאותם של הכהן והנפטר. הקשר הזה תקף גם אם מדובר במספר לסים שונים ובגגון אחד על־גבי גגון אחר, ובלבד שיישמר הקשר הרציף. לפי הנתונים שנמסרו על־ידי רשות שדות התעופה, הגיעו בשנת 2002 928 נפטרים. הממוצע הוא אי־פה קרוב ל־3 ביום.

כוהנים שומרי מצוות נמצאים בין הנוסעים, המלווים, עובדי השדה וחברות התעופה ברחבי הטרמינל כל שעות היום והלילה. מכאן שישנם רגעים ספורים ביום/לילה שמתעוררת בעיה הילכתית לגבי הכוהנים הנוכחים בטרמינל 3. מציאות זו קיימת כאשר ה"שרוול" כבר התחבר לפתח יציאת הנוסעים, האוויר טרם נפרק והמטוס הוא של חברה זרה (באל־על יש פתרון מקובל של 'עיטוף האוויר' בתיבה חוצצת)".

הרב רוזן הגיש למפעילי השדה שורת המלצות והמפכנית שבהן השרוול יחובר למטוס רק לאחר הוצאת הארון מהמטוס.

הטרמינל טרם הופעל והשאלה היא כיצד ינהגו מפעילי השדה.

## מצהלות חתנים בחופתם

צער נוסף נעשה למען החתנים והכלות בימים אלה.

ראש הדור הצעיר במפד"ל ויו"ר ישפ"ה, חיים פלק, לקח על עצמו במשימה ציונית דתית לשנות את רפוסי החתונות ופעל באמצעות אולמות בתל־אביב וביירושלים ליתן משמעות מעשית למהלך חשוב זה והחליט לשתף פעולה באופן מלא עם קרן "מצהלות חתנים". במסגרת שיתוף הפעולה תקים הקרן סניף במרכז הארץ, בנוסף לסניף המרכזי בסנטר 1 בירושלים. הסניף החדש יוקם באולם "היכל הפאר" בתל־אביב, (שכבר נתן קיימה בו קרוב לחתונת ה־200 במסגרת המבצע של הדור הצעיר). הקרן עשתה עבור המתחתנים הצעירים מהלך מרשים של סקר שווקים וניצלה את יתרון הגודל, כך שהמתקשר אל אולם באמצעותה וכן המזמין צלם או תזמורת באמצעותה, מגיע למחירים הקרובים של הקרן. גם הקרן כמו הדור הצעיר מציעה חבילת חשמל "השווה לכל נפש ומכניסה את רוזן הצעיר לבית מאובזר במחיר הגון וסביר", או אם נגדיר זאת בהתאם לדרוש הענין – הפער שניתן להשיג בין מנה זולה של – 20$, שתוזל באמצעות הקרן למחיר של 15$, מאפשר בסיומו של הערב לקנות את כל מוצרי החשמל הנדרשים.

"פלק שב ופונה גם למשפחות שידם משגת ומבקש להצטרף למעגל החתונות היותר צנועות. "מרבית האולחים בחתונות אינם רעבים, ואף למעלה מכך, אינם אוכלים 50% מהמנה שהוכנה עבורם. אפשר לתרום יקר לבתי התמחוי המקבלים את יתרת המנות תוך ויתור על המולג השלישי".

## רשב"ם לבראשית כ"ב, א'

"ויהי אחר הדברים האלה" – אף כאן אחר הדברים שכרת אברהם ברית לאבימלך לו ולזרעו ולנכדיו של אברהם ונתן לו שבע כבשות הצאן וחרה אפו של הקב"ה על זאת שהרי ארץ פלישתים בכלל גבול ישראל והקב"ה ציוהו עליהם לא תחיה כל נשמה (דברים כ, ט"ז) וגם ביהושע (י, ג, ג; ט"ו מ"ה־ט"ז) מטילין על ערי חמשת סרני פלישתים גורל. לכן "והאלוקים ניסה את אברהם" קינחתיו וציערו... כלומר, נתגאיתה בבן שנתתיך לכרות ברית ביניכם ובין בניהם, ועתה לך והעלהו לעולה וירא מה הועילה כריתות ברית שלך. וכן מצאתי אחרי כן במדרש של שמואל "ויהי ארון ה' בארץ פלישתים שבעה חדשים (ש"א ו', א'). כתוב "את שבע כבשות הצאן תיקח מידי". אמר לו הקב"ה: אתה נתתה לו שבע כבשות, חייך שבניו עושים שבע מלחמות עם בניך ונוצחין אותם. דבר אחר: חייך שבניו הורגים שבע צדיקים מבניך ואין לו הן: שמשון, חפני, פנחס, שאול ושלושת בניו. דבר אחר: חייך שבניו מחרישים שבע משכנות, ואילו הן: אהל מועד וגלגל, נוב ושיחה וגבעון ובית עולמים [תרין].

• ועזה בתוכה.

## "ראו, היום אשתחרר"

"מכון ירושלים" בניהולו המסור של הרב יוסף בוקסבוים שליט"א, הוציא לאור באחרונה, בהדפסה מחודשת ומהודרת, את שו"ח "באר יצחק" לרבי יצחק אלחנן ספקטור זי"ע.

בהקדמה מובא סיפורו המופלא של הרה"ג ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל (בעל "חזון יחזקאל" ונשיא ועד הישיבות) והנה הוא כאן לפנינו.

"סיפר לנו מרן (הרב אברמסקי) זצ"ל:

"פעם בעת תקופת רבנותי בסלוצק עסקתי בנושא מסויים וכתבתי תשובה. באותו נושא חיווה את דעתו רבן של ישראל ופוסק הדור, רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל. דעתי היתה אחרת מדעתו וחלקתי על דבריו. באותו בוקר נכנסו הבולשביקים לעירינו, ידעתי כי מבקשים הם אותי משום פעולותי לחיזוק התורה והיהדות ברחבי רוסיה. נמלטתי לבית מכרים, בית שבו התגוררה אשה אלמנה, כדי להסתתר שם עד יעבור זעם. חיפשתי אחר איזה ספר ללמוד ולעיין בו, ולא מצאתי. פניתי אל האלמנה ושאלתי אותה אם אוכל לקבל איזה ספר ללמוד. תחילה השיבה שאין לה כל ספר בבית, אך מאוחר יותר נזכרה שעל אחד הארונות מונח ספר שהושאר בידה לפני זמן על ידי בן משפחתה. נטלתי את הספר לידי, ולמרבה הפלא, היה זה שו"ת "באר יצחק" לרבי יצחק אלחנן. כאשר פתחתיו נפתח הספר במקום שבו הוא רן ופוסק באותו ענין שחלקתי עליו. מיד הבנתי למה ובשל מה נתנה עלי צרה זו, ותארתי כי עוד באותו יום יתפסו אותי. לא עברו אלא שעות מועטות והבולשביקים עצרוני והגלו אותי לסיביר.

"לילה אחד לאחר חודשים ארוכים של שהיה במאסר בסיביר, חקירות קשות ועינויים, בשוכבי על הרצפה העץ אשר ניתן לאסירים, שנתי וראיתי בחלומי את רבי יצחק אלחנן מביט עלי ומחייך.

"הקיצותי ואמרתי לשומרים שהיו שם: ראו, היום אשתחרר. וכך באמת היה. אותו היום ערב יום הכיפורים היה – שנת תרצ"ב – ובשעות הצהריים נמסרה לי ההודעה המשמחת שאני משוחרר.

מרן סיים את סיפורו במילים הבאות: "כן, רבי יצחק אלחנן, שהיה רבן של ישראל, לימד אותי מיצד חייבים להישמע בקולם ולפסקם של גדולי פוסקי הדור".

## ביקור הצדיקים אצל חיה שרה

בי"ב מרחשוון מלאו שלושים יום להסתלקותה של האשה הצדקת, מרת חיה שרה גרוזמן ע"ה. בנה מוכר לרבים, הלא הוא הרב החסיד, ר"ר מאיר גרד זמן מהכשרונות המיוחדים בהפצת מקצועות התורה לדורשיה.

כבת 98 שנה היתה ביום פטירתה ואת אריכות ימיה מיחסים לברכתו של הקדוש"ס האדמו"ר מהוסיאטין, רבי ישראל (בן מרדכי שרגא) פרידמן זי"ע. כאשר היה האדמו"ר מבקר בירושלים, היתה חיה שרה מכינה לו לשבת "קרגל" בכל טוב לבה. באחת הפעמים בירך אותה שתזכה לאריכות ימים ושנים ואכן עמד בברכתו.

54 שנים היתה אלמנה וכל שנותיה, מאז נישואיה, התמסרה למשפחתה, סביבתה ולמעשה חסד מתוך ביטול מוחלט של עצמיותה והתורה ואמונה תמימה נר לנתיבותיה.

בני משפחתה מציינים כי לא השאירה אחריה רבר. לא נכסים, לא תכשיטים, לא בספים ולא חפצים. היא בזה לזמור ולחומריות והתייחדה עם עולמה האמוני והרוחני. לא אחת ניתן היה לראות את מירת הזדכוכיות כאשר היתה חושפת את הידוע לה מעבר לכל המסכים. קוראים לזה "ראיית רוחניות", ולנכדיה לא מעט סיפורים על הראיות הללו.

באחד הימים סמוך לפטירתה, ביקשה המטפלת שלה להאכילה והיא סירבה בתוקף. כל הניסיונות לשכנע אותה שתטעם אך מעט לא הועילו. ואז נתקשה הבן לנסות את מזלו וגם הוא ללא הצלחה. זמן קצר לאחר מכן כאשר חודשו הניסיונות להאכילה – הסכימה ברצון. כאשר נשאלה מדוע סירבה קודם לכן השיבה: "כאשר כל הצדיקים עומדים סביבי הכיצד יכולה אני לאכול. עכשיו כשהם הלכו אני יכולה להרשות לעצמי לאכול".

ותע"א.

schiffs@013.net.il